

Mellan svenska staten genom Banverket, nedan kallat **Banverket**, Stockholms läns landsting, nedan kallat **SLL**, och Stockholms kommun genom dess exploateringsnämnd (tidigare marknämnden), nedan kallad **Staden**, har träffats följande

TILLÄGGSAVTAL nr 1

till

Genomförandeavtal för Citybanan i Stockholm del kommungränsen Stockholm/Solna – Älvsjö

I. BAKGRUND

Tilläggsavtalets syfte

Parterna träffade den 20 juni 2006 ett genomförandeavtal för Citybanan i Stockholm, del kommungränsen Stockholm/Solna – Älvsjö, nedan kallat **Genomförandeavtalet**. I Genomförandeavtalets § 10.2 överenskom parterna att utreda och klarlägga ett antal inriktningsmål/områden (punkterna a-h) för att sedan uppta förhandlingar om finansieringen av dessa. Dessa utredningar har nu kommit så långt att parterna funnit det motiverat att träffa detta tilläggsavtal nr 1 till Genomförandeavtalet. I och med detta tilläggsavtal nr 1 har SLL:s och Stadens ekonomiska bidrag till Citybaneprojektet justerats, och omfattar nu även finansieringen av tekniska lösningar för de tidigare ofinansierade inriktningsmålen a-h.

Mot denna bakgrund träffar parterna detta tilläggsavtal nr 1 som kompletterar och förändrar Genomförandeavtalet på det sätt som framgår nedan. I övrigt skall Genomförandeavtalet gälla oförändrat.

Angående den senaste tidens osäkerhet kring projektet

Sedan genomförandeavtalet tecknades har Citybaneprojektet för Banverkets vidkommande återigen prövats av regeringen.

Under tiden oktober 2006 – maj 2007 har regeringen prövat dels alternativ med ytspårslösningar och dels ökad regional medfinansiering. Prövningen har lett till att regeringen den 31 maj 2007 meddelade att Citybanan skall genomföras. Under den tid då prövningen pågick begränsade regeringen Banverkets uppdrag till att planera för Citybanan. Den genomförda prövningen av ytspårsalternativ är dokumenterad i den s.k. Ytspårsutredningen som avrapporterades av utredaren Hans Rodhe den 29 december 2006. Frågan om ytterligare regional medfinansiering till projektet ingår i utredaren Carl Cederschiölds uppdrag som skall redovisas i december 2007.

Påverkan på tidplan, betalningsplan mm

Ytspårsutredningen, finansieringsdiskussionerna och de begränsningar som regeringen ålagt Banverket samt den osäkerhet som detta medfört hos flera berörda aktörer har lett till förseningar i projektet. I ytspårsutredningen redovisades 2007 som en realistisk tid för trafikstart av Citybanan. Banverket har efter regeringens besked den 31 maj 2007 utarbetat en ny tidplan som innebär trafikstart 2017. Eventuell justering av betalningsplanen med anledning av förseningen regleras i Genomförandeavtalets § 11.5, sista stycket.

II. KOMPLETTERING AV GENOMFÖRANDEAVTALET

A. Paragrafer som tillfogas Genomförandeavtalet

Parterna är överens om att följande paragrafer tillfogas Genomförandeavtalet.

6.10 Infiltrationsanläggningar

För genomförande av Citybaneprojektet och vidmakthållande av Citybanan behöver Banverket uppföra infiltrationsanläggningar på ett flertal platser i Stockholms innerstad. Exakt placering av infiltrationsanläggningarna är ännu ej bestämd. I första hand skall dessa placeras inom kvartersmark och i andra hand på Stadens gatumark. I Bilaga 13 redovisas de områden som i första hand är i behov av infiltration. När exakta placeringar av anläggningarna är kända skall separata servitutsavtal skrivas, se fjärde stycket nedan.

Banverket ansvarar för planering och projektering, skaffar vederbörliga myndighetstillstånd samt bygger infiltrationsanläggningarna. Samråd skall hållas med Staden och SLL angående placering av anläggningarna. Staden skall samverka samt aktivt verka för att Banverkets genomförande av infiltrationsanläggningarna underlättas.

Banverket skall för varje enskild infiltrationsanläggning, självt eller via sin entreprenör, ansöka om erforderliga tillstånd för byggnationen, såsom schaktlov och polistillstånd, samt upprätta en trafikordningsplan. Parterna förbinder sig ömsesidigt att verka för att nödvändiga tillstånd och anmälningar ska kunna beviljas respektive godkännas.

När exakta placeringar av infiltrationsanläggningarna är bestämda skall separata servitutsavtal för varje anläggning skrivas mellan Banverket och ägare/tomträttsinnehavare till berörd fastighet. I de fall Staden är ägare av berörd fastighet, och fastigheten inte är upplåten med tomträtt, skall servituten upplåtas utan ersättning. Exempel på servitutsavtal finns bilagt detta avtal, Bilaga 14. Banverket får inte ansöka eller erhålla fastighetsbildningsservitut. Parterna är därför överens om att servitut mellan Banverket och Staden avseende anläggningar enligt denna § 6.10 inte får ligga till grund för fastighetsbildning.

Banverket ombesörjer erforderlig flytt av befintliga ledningar. Staden och SLL skall därvid hållas skadeslösa.

Banverket ansvarar för att kontakta och skriva erforderliga avtal med berörda ledningsägare i den mån teknisk försörjning i form av t ex vatten och el behövs för infiltrationsanläggningarna.

I det fall utrymme där infiltrationsanläggning anlagts i en framtid behövs till andra för Stadens verksamhet angelägna ändamål, skall servitutet upphöra att gälla. Om behov av infiltration fortfarande finns skall Staden erbjuda en ny likvärdig placering, varvid ett nytt servitutsavtal skall tecknas med i huvudsak samma villkor som det ursprungliga servitutsavtalet. Banverket ombesörjer och bekostar en ny infiltrationsanläggning, samt avetablering av den gamla anläggningen.

10.13 Cykelparkeringar

Parterna är överens om att cykelparkeringar skall uppföras vid eller i omedelbar närhet till Stationerna, i huvudsak enligt den omfattning och de riktlinjer som anges i Bilaga 17. Parterna är överens om att cykelparkeringarna inte skall räknas som en del av Stationerna i enlighet med SH Stationer och § 10.2. Cykelparkeringarna skall dock projekteras och byggas enligt de principer som gäller för Stationerna. Kostnaden för cykelparkeringarna

regleras i § 11.2 sjätte stycket nedan. Staden och Banverket skall i ett senare skede klargöra ansvaret för ägande, drift och skötsel av cykelparkeringarna.

10.14 Anpassning av gator med anledning av ersättningstrafik för tunnelbanan

Citybaneprojektet kommer att medföra planerade stopp i tunnelbanetrafiken, då tunnelbanan skall ersättas med buss. Staden utför erforderlig ombyggnad och anpassning av de gator/vägar där ersättningstrafiken skall gå. Omfattningen av dessa fysiska ombyggnadsåtgärder skall bestämmas av Staden i samråd med Banverket och SLL. Kostnaderna för dessa åtgärder faktureras Banverket, som därefter, i den mån kostnaderna uppkommit som en följd av anläggandet av Stationerna, fördelar dem enligt vad som anges i § 11.2 tredje stycket nedan.

10.15 Stadens ledningstunnlar

Stadens ledningstunnlar är säkerhetsklassade och omfattas av bestämmelserna i säkerhets-skyddslagen (1996:627). Banverket skall teckna ett SUA-avtal (säkerhetsskyddsavtal) med Staden.

B. Paragrafer i Genomförandeavtalet som får ändrad lydelse

Sedan Genomförandeavtalet träffades i juni 2006 har arbetet med systemhandlingarna för Citybanans stationer slutförts. Begreppet "SH Stationer" har därmed definierats om, vilket även påverkat definitionen av begreppet "Stationerna". Projektets tidplan har förändrats, varför hänvisning till en ny bilaga har förts in under begreppet "Tidplanen". Parterna är överens om att § 2 i Genomförandeavtalet efter dessa ändringar har lydelse enligt nedan.

§ 2 DEFINITIONER

Följande begrepp skall i detta Genomförandeavtal ha den betydelse som anges nedan, såvida inte annat framgår av omständigheterna eller särskilt anges.

Citybanan avser de anläggningar som beskrivs i § 4 nedan.

Citybaneprojektet avser planering, projektering, upphandling, byggande och driftsättning av Citybanan.

Detaljplanerna avser de förslag till detaljplaner som anges i § 5.1 nedan.

Etapp 2 avser den planerade framtida utbyggnaden av Citybanan vid Stationerna Odenplan, Stockholms södra och Årstaberget med ytterligare plattformar och spår.

Intrångsavtalet avser avtal rörande planerade och oplanerade störningar och/eller inskränkningar i den av SLL bedrivna tunnelbane- och busstrafiken, som Banverket och SLL har ingått denna dag.

Ledningsgruppen avser den partsgemensamma grupp som efter Startdagen skall leda det fortsatta arbetet med Stationerna. Se vidare definition § 9.2.

Principöverenskommelsen avser den principöverenskommelse rörande finansiering mm av Citybanan, som träffades mellan Banverket, SLL och Staden den 21 mars 2005.

Samarbetsavtalet avser det samarbetsavtal som träffades mellan Banverket, SLL och Staden den 10 juni 2005.

SL avser AB Storstockholms Lokaltrafik (org.nr. 556013-0683).

SH Stationer avser systemhandling för stationerna City och Odenplan. Systemhandlingens omfattning framgår av Bilaga 12.

Startdagen avser den dag från vilken detta Genomförandeavtal börjar gälla, första helgfria vardag som infaller efter det att Genomförandeavtalet godkänts av samtliga parter enligt § 15.1 nedan.

Stationerna avser stationerna City och Odenplan såsom dessa närmare anges i SH Stationer, och de reservationer som framgår av § 10.2.

Stationsgruppen avser den partsgemensamma arbetsgrupp som skall verifiera och stödja att avtalade funktionskrav upprätthålls under hela projektiden.

Tidplanen avser den övergripande tidplan för Citybaneprojektets genomförande som framgår av Bilaga 21.

Som en följd av de nya definitionerna i § 2 har delar av Bilaga 2 utgått (se avsnitt C nedan). Detta har fått till följd att hänvisning till denna bilaga i § 4.1 har ersatts med hänvisning till den nya Bilaga 12. Vidare har nu Banverket träffat ett genomförandeavtal med Solna Kommun. Därmed har lydelsen av § 4.1 andra stycket justerats. Parterna är överens om att § 4.1 i Genomförandeavtalet efter denna ändring har lydelse enligt nedan.

4.1 Omfattning, allmänt

Citybanan består av en komplett driftsatt dubbelspårig järnväg, huvudsakligen i tunnel, mellan Tomtebodan i norr till station Stockholms södra i söder, samt en komplett planskild järnvägs korsning på bro mellan Årstabron och Älvsjö station. Dessutom ingår de två nya Stationerna Odenplan och City. Citybanans sträckning och omfattning framgår av Bilaga 1 och Bilaga 12.

Parterna är medvetna om att Citybanan till viss del även ligger inom Solna kommun. För att reglera genomförandet av Citybaneprojektet inom Solna kommun har ett särskilt genomförandeavtal upprättats mellan Banverket och Solna kommun.

Sedan Genomförandeavtalet träffades i juni 2006 har ett antal etableringsytor tillkommit. Bilaga 6 har därför ersatts av Bilaga 18 (se avsnitt C nedan), varför hänvisning till den förra i § 6.1 måste justeras. Parterna är överens om att § 6.1 i Genomförandeavtalet efter denna ändring har lydelse enligt nedan.

6.1 Tillfälligt nyttjande, byggetablering

Staden medger för sin del Banverket rätt att, i samband med genomförandet av Citybaneprojektet, utan kostnad, för arbetsområden och byggetablering nyttja de mark- och vattenområden som ägs av Staden eller som upplåtits med servitut eller annan nyttjanderätt till Staden, och som markerats med rött på bilagda kartor, Bilaga 18. Detta medgivande gäller även ytor som kan tillkomma enligt fjärde stycket nedan och markområden för tillfälligt boende. Bifogade kartor utgör en principiell överenskommelse. Markerade områden skall, där så erfordras, inrymma allmän trafik. Parterna är medvetna om att etableringsområdenas slutliga omfattning avgörs i samband med beslut om bygglov och trafikanordningsplaner.

Banverket är medvetet om att upplåtelse av offentlig plats för byggetablering kräver polistillstånd, och att Stadens medgivande enligt ovan är underordnat de eventuella krav som kan uppkomma i samband med att polistillstånd söks för upplåtelse på offentlig plats eller där bygglov erfordras.

För i Bilaga 18 markerade mark- och vattenområden belägna inom fastigheterna Gamla Stan 1:34, Riddarholmen 1:31 och Södermalm 4:39 gäller följande. För dessa fastigheter är lagfartförhållandena ej utredda. Ägare är antingen Staden eller staten, genom Statens Fastighetsverk, nedan kallat **SFV**. I den mån Staden är ägare till dessa fastigheter medger Staden för sin del Banverket rätt att nyttja markerade mark- och vattenområden på samma villkor som enligt första stycket ovan.

Staden skall verka för att medgivandet enligt första stycket ovan även skall gälla fastigheter som ägs av, eller upplåtits med tomträtt till bolag majoritetsägda av Staden.

Banverket förbinder sig att, i det fall byggetableringsområdet skulle behöva utökas, i god tid före byggstart samråda med Staden om vilka ytterligare ytor som behövs för byggetablering i samband med genomförandet av Citybanan och under hur lång tid dessa behövs.

Banverket förbinder sig att följa Stadens anvisningar för avgränsning och återställande av byggetableringsytorna, samt att följa de anvisningar för transportvägar som framgår av § 10.9 nedan.

För att undvika förgävesprojektering av Station Odenplan har ett nytt femte stycke tillkommit i § 8, samtidigt som det tidigare femte stycket (numera sjätte stycket) omformulerats. Ett nytt sjunde stycke har tillkommit med en utfästelse om fördelning av ett eventuellt ekonomiskt överskott från det angränsande projektet Galleria Odenplan. Sedan Genomförandeavtalet träffades i juni 2006 har exploateringen av Sabbatsbergs sjukhusområde satt igång. Projektet har därför flyttats upp från listan över planeringsprojekt till listan över projekt med genomförandebeslut. Denna redaktionella ändring har påverkat prefixen på projekten g-j i listan. Parterna är överens om att § 8 i Genomförandeavtalet efter dessa ändringar har lydelse enligt nedan.

§ 8 SAMORDNING MED ANDRA PROJEKT

Under perioden för Citybaneprojektets genomförande kommer ett antal andra byggnads- och infrastrukturprojekt att genomföras i och omkring Stockholm. Vid tidpunkten för tecknande av detta Genomförandeavtal bedöms nedanstående projekt beröras:

För följande projekt finns genomförandebeslut.

- a. Norra länken
- b. Norra Bantorget med överdäckning längs Kungsbron
- c. Kapacitetshöjande åtgärder Tegelbacken och området vid Stockholm C
- d. Nytt signalställverk Karlberg
- e. Renovering av Gamla Årstabron
- f. Nordsydaxelprojektet (renovering av Söderledstunneln och Centralbron)
- g. Exploatering av Sabbatsbergs sjukhusområde

Följande projekt befinner sig på planeringsstadiet.

- h. Exploatering av Norra Stationsområdet, inklusive nytt universitetssjukhus i Solna
- i. Utbyggnad av stadsbiblioteket vid Odenplan
- j. Ombyggnad av Slussen
- k. Exploatering av Danvikslösen
- l. Galleria Odenplan, en underjordisk affärsgalleria under Odenplan.
- m. Ombyggnad av Klarastrandsleden, inklusive en överdäckning av bangårdsområdet

- n. Utbyggnad av tunnelbana från Odenplan till Karolinska Sjukhuset i Solna
- o. Tvärbana Norr
- p. Tvärbana Ost till Slussen
- q. Tunnelbana till Nacka
- r. Konvertering av Saltsjöbanan till Slussen
- s. Ombyggnad av Sergels Torg
- t. Överdäckning av Mariagårdstjärnan

Det är angeläget att en samordning sker mellan Citybanan och ovanstående projekt så att en samtidig utbyggnad är möjlig. Parterna är överens om att, om någon av parterna så begär, träffa samordningsavtal i samband med genomförandet av vart och ett av dessa projekt, eller övriga projekt som i framtiden kan tillkomma.

Parterna har enats om att entreprenaden för Station Odenplan skall inkludera försvars- och förberedande arbeten för en eventuell utbyggnad av tunnelbanan enligt punkt n ovan, i den omfattning som framgår av Bilaga 22.

SLL avser göra en tillägsbeställning till Banverket beträffande ytterligare förberedande arbeten till Station Odenplan för punkt n ovan, utöver vad som överenskommit i femte stycket ovan.

Staden förklarar sig beredd att använda delar av det eventuella överskott som projekt Galleria Odenplan, punkt l ovan, kan generera till att delfinansiera de anpassningar av tunnelbanestation Odenplans östra biljetthall, inklusive uppgångar till gatuplanet, som uppkommer som en följd av galleria- och Citybaneprojekten. Särskilda förhandlingar om detta skall upptas i samband med upprättande av samordningsavtal för Galleria Odenplan.

Då Genomförandeavtalet träffades i juni 2006 återstod fortfarande en rad frågor att utreda (punkterna a-h). Dessa utredningar har när detta Tilläggsavtal nr 1 träffas kommit så långt att parterna kunnat enas om strategier för att lösa dessa frågor. Med anledning av detta har paragraf § 10.2 måste skrivas om från grunden. Parterna är överens om att § 10.2 i genomförandeavtalet efter denna ändring har lydelse enligt nedan.

10.2 Stationernas utformning

Banverket skall utföra stationerna så att de får den omfattning och funktion som framgår av **SH Stationer**, med de undantag och tillägg som framgår av denna § 10.2. En sammanfattning av SH Stationer finns bilagd till detta avtal: ritningar (Bilaga 12).

Till grund för SH Stationer har legat skriften ”SL:s funktionella krav på Citybanans stationer – alternativ lösning”, Bilaga 2A, vilken innehåller de funktionella krav på Stationerna som SLL har formulerat och som parterna är överens om i allt väsentligt ska uppfyllas, med undantag för vad som framgår av Bilaga 15.

I arbetet med SH Stationer har särskilt nedanstående frågeställningar (a-h) ur Bilaga 2A gemensamt utretts och klarlagts.

- a. Lufthastigheter inom Stationerna.
- b. Kontroll av luft-, energi- och emissionsflöden mellan Citybanan och T-banan.
- c. Ventilationskrav för Stationerna avseende PM₁₀, luftomsättningar, luftflöde och temperatur.
- d. Stomljuskrav, bakgrundsljudnivå (buller från tåg, och från angränsande tunnelbana), utöver i juni 2006 överenskomna åtgärder.
- e. Möjligheten att anordna kommersiella ytor (servicecenter), utöver i juni 2006 överenskommen omfattning.
- f. Betonginklädning (mellangjutning) i rulltrappsschakt från mellanplan och uppåt.

- g. Krav på överblickbarhet på plattformar (minimera bergpelare).
- h. Eventuella förberedelser för avskiljning av plattform med glasvägg.

En sammanfattning av överenskomna tekniska lösningar för ovanstående *punkter a-d* finns bilagd till detta avtal, Bilaga 15. Av bilagan framgår även vilken teknisk prestanda dessa lösningar beräknas ge. För att denna tekniska prestanda skall kunna uppnås förutsätts dock att plattformsväggar, *punkt h*, uppförs i enlighet med vad som framgår av Bilaga 15.

Parterna förklarar sig härmed godta den tekniska prestanda som framgår av Bilaga 15, och godkänner härmed att de tekniska lösningar som nämns i fjärde stycket ovan, inklusive uppförande av plattformsväggar, genomförs. Banverket ansvarar för att Stationerna vid driftsättning inte strider mot nu, november 2007, gällande lagstiftning avseende partikelhalt (PM₁₀) i inomhusluften.

Kostnaden för de överenskomna tekniska lösningarna har nu lagts in i Citybaneprojektets budget. Banverket skall aktivt verka för att överenskommen teknisk prestanda i denna del förbättras med beaktande av överenskommen finansiering och Tidplan.

Parterna är överens om att i Station City inte anordna servicecenter utöver i juni 2006 överenskommen omfattning, *punkt e* ovan. I Station Odenplan är parterna nu överens om att inte anordna servicecenter. I budgeten för Stationerna ingår därför enbart servicecenter i Station City omfattande 240 m², samt kundservicemoduler på båda Stationerna.

Teknisk lösning för ovanstående *punkter f-g* ovan framgår av SH Stationer.

Parterna är överens om att Station Citys entré i korsningen Vasagatan/Klara Vattugränd, istället för den utformning som anges i SH Stationer, i den mån det är tekniskt möjligt skall ges en utformning i huvudsak enligt vad som framgår av Bilaga 16.

Staden och SLL har nu godkänt SH Stationer, med de justeringar och tillägg som framgår av denna § 10.2. I och med Stadens och SLL:s godkännande av SH Stationer inkl tilläggsbeställningarna skall Banverket erhålla dellikvid i enlighet med § 11.5 nedan.

Arbetet med bygghandlingsprojekteringen ska präglas av att finna kostnadseffektiva lösningar, ur såväl projekt- som driftkostnadsperspektiv, och som uppfyller avtalade funktionskrav och inriktningsmål.

SLL:s och Stadens verifiering av handlingar ska ske i syfte att säkerställa att Stationerna uppfyller avtalad omfattning och funktion, enligt SH Stationer med de tillägg och ändringar som framgår av Bilaga 15 och Bilaga 16.

Avvikelse från den omfattning eller funktion av Stationerna som anges i Bilaga 2A, utöver redan överenskomna avvikelser i enlighet med Bilaga 15, får endast ske efter skriftlig instruktion från SLL.

Banverket har inom uppdraget såsom genomförare möjlighet att med bibehållen funktion för Stationerna, enligt Bilaga 2A, Bilaga 15, Bilaga 16 och SH Stationer, efter vunna erfarenheter i projektet välja alternativa utformningar och utföranden. Verifiering ska ske i Stationsgruppen innan alternativa utformningar och utföranden genomförs.

Sedan Genomförandeavtalet träffades i juni 2006 har Banverket och SLL enats om en gränsdragningslista rörande ägandet av Stationerna, Bilaga 20. Med anledning av detta förtydligas första stycket i § 10.6. Parterna är överens om att § 10.6 i Genomförandeavtalet efter denna ändring har lydelse enligt nedan.

10.6 Driftsättning av Stationerna

Banverket skall ansvara för driftsättning av fullständiga och färdiga Stationer med såväl fast som lös egendom, exklusive den lösa inredning som SLL enligt gränsdragningslista, Bilaga 20, skall ansvara för. För överföring från definierade anslutningspunkter, på överenskommet sätt och vidare inom Citybaneprojektet anordnad förbindelseväg för driftövervakning, larm och liknande mellan Citybanan och SLL:s interna / centrala övervakningsanläggningar ansvarar dock SLL.

SLL och Staden skall inför SLL:s övertagande av Stationerna äga rätt att på samordnat och överenskommet sätt kontrollera att Stationerna är färdiga och i övrigt uppfyller ställda krav. SLL skall härvid ha rätt att utföra provdrift.

SLL:s och Stadens kontroll kan även omfatta kontroll av dokumentation och av Banverkets utbildning av driftpersonal hos SL eller annan.

SLL och Staden skall, på Banverkets anmodan, inför drifttagning av anläggningsdelar som berör SLL:s nyttjande av Citybanan, delta i funktionsprovning, provdrift och driftsättning.

Parterna kan träffa en särskild överenskommelse om driftsättningsfasen.

Garantitiderna, vilka skall vara av sedvanlig omfattning eller bättre, följer Banverkets entreprenader. Garantitiden är normalt fem år för arbetsprestation och två år för material och varor. Om Banverket har erhållit eller erhåller en längre garantitid för material eller vara, gäller denna längre garantitid mellan Banverket och SLL/Staden.

Sedan Genomförandeavtalet träffades i juni 2006 har sträckningen av vissa byggvägar justerats. Bilaga 7 har därför ersatts av Bilaga 19 (se avsnitt C nedan), varför hänvisning till den förra i § 10.9 måste justeras. Parterna är överens om att § 10.9 i Genomförandeavtalet efter denna ändring har lydelse enligt nedan.

10.9 Byggtrafik

Banverket förbinder sig att följa trafikkontorets anvisningar för byggtrafik. På bifogad karta, Bilaga 19, framgår de gatusträckningar som bedöms lämpliga för transporter. Detaljerade anvisningar redovisas i samband med slutliga ställningstaganden för respektive trafikordningsplan. Banverket är medvetet om att Staden i särskilda fall kan komma att tillfälligt eller permanent ändra de anvisade vägsträckningarna.

Banverket skall bekosta trafiksäkerhetshöjande åtgärder utefter de gator/vägar där byggtrafiken skall gå och där Staden anser detta vara befogat. Staden utför de trafiksäkerhetshöjande åtgärderna efter samråd med Banverket.

Sedan Genomförandeavtalet träffades i juni 2006 har utredningen om de kvarstående frågorna i § 10.2 (punkterna a-h) kommit så långt att nu överenskomna åtgärder kunnat prissättas. Dessa förbättringar av Stationernas utförande kostar sammanlagt 540 miljoner kronor. Med anledning av detta har de fasta beloppen paragraf § 11.2 justerats, helt i enlighet med vad som angavs i den ursprungliga lydelsen av § 11.2. SLL:s fasta belopp har ökat från 2 740 miljoner kronor till 3 060 miljoner kronor, medan Stadens fasta belopp har ökat från 780 mil-

joner kronor till 890 miljoner kronor. Ett nytt femte stycke har tillkommit som reglerar finansieringen av åtgärder som behövs för att plattformsväggarna skall fungera. Ett nytt sjätte stycke har tillkommit som reglerar begränsning av budgeten för cykelparkeringarna. Parterna är överens om att § 11.2 i Genomförandeavtalet efter dessa ändringar har lydelse enligt nedan.

11.2 SLL:s och Stadens finansiella ansvar

SLL och Staden åtar sig enligt detta Genomförandeavtal att delfinansiera Stationerna med 3 950 miljoner kronor i prisnivå 2005-06-30, vilket motsvarar knappt 80 procent av den totala kostnaden för Stationerna i det kalkylunderlag som fanns för handen vid Genomförandeavtalets tecknande. SLL:s andel uppgår till 3 060 miljoner kronor och Stadens till 890 miljoner kronor. Dessa belopp är fasta och ska inte justeras under några omständigheter med undantag av vad som anges under §§ 11.3 och 11.5 nedan.

I fördelningen mellan SLL och Staden har Staden tillgodoräknats 100 miljoner kronor i prisnivå 2004-01-01 avseende avgifter för byggetablering m.m. som Staden i enlighet med § 6.1 ovan inte belastar Citybaneprojektet med.

Utöver de fasta beloppen ovan åtar sig Staden och SLL att till 85 % finansiera kostnader för den planerade påverkan på länets kollektivtrafik, inkl. kostnader för tillfälliga utrymningar av tunnelbanestationer som Citybaneprojektet kommer att medföra. SLL:s och Stadens ansvar enligt detta stycke begränsas dock till 340 miljoner kronor i prisnivå 2005-06-30, varav SLL svarar för 75 % upp till 255 miljoner kronor och Staden för 25 % upp till 85 miljoner kronor. Kostnader utöver dessa belopp svarar Banverket ensamt för. Det är parternas gemensamma intention att försöka begränsa de planerade störningarna så mycket som möjligt.

SLL åtar sig utöver vad som regleras ovan också att finansiera det kontroll- och övervakningsprogram som i Intrångsavtalet överenskommit med Banverket med ett fast belopp om 70 miljoner kronor i prisnivå 2005-06-30.

För att de plattformsväggar, som parterna enligt § 10.2 ovan kommit överens om skall uppföras på Stationerna, skall fungera som avsett krävs anpassning av SLL:s rullande materiel inklusive åtgärder i järnvägsanläggningen i enlighet med Bilaga 15. SLL skall utöver vad som regleras ovan ensamt svara för kostnaderna för dessa åtgärder.

För de cykelparkeringar som parterna enligt § 10.13 ovan kommit överens om skall byggas, finns i budgeten för Stationerna avsatt en fast kostnad om 38 miljoner kronor i prisnivå 2005-06-30. Parterna är medvetna om att fördyringar av kostnadsläget, problem med markåtkomst mm kan komma att påverka den slutliga omfattningen av cykelparkeringarna. Inträffar detta skall Banverket samråda med Staden om vilka prioriteringar som skall göras för att i denna del hålla budgeten.

Med anledning av att finansieringen av punkterna a-h nu reglerats i § 11.2 utgår dessa ur § 11.3. En ny punkt l har tillkommit p.g.a. osäkerhet kring kommande lagkrav för de plattformsväggar som parterna är överens om skall byggas. Parterna är överens om att § 11.3 i Genomförandeavtalet efter denna ändring har lydelse enligt nedan.

11.3 Förändring av SLL:s och Stadens finansiella åtagande

Parterna är eniga om att uppta särskild förhandling rörande fördelning av de stationskostnader som mer långtgående myndighetskrav/villkor enligt posterna j-l nedan kan medföra.

- j. Mer långtgående krav från tillsynsmyndigheten än vad Banverket föreslår i sitt kontroll- och åtgärdsprogram för buller.
- k. Mer långtgående villkor från domstol än vad som förutsatts i miljöprovningar för vattenverksamheter.

1. Mer långtgående krav från myndigheter rörande de plattformsväggar som parterna enligt § 10.2 ovan kommit överens om skall uppföras på Stationerna, än vad som förutsatts i Bilaga 15, beträffande säkerhet, inomhusmiljö, begränsningar i tågtrafik eller annat nyttjande av anläggningen.

Kostnader som är föranledda av SLL:s eller Stadens ändrade krav på Stationernas utformning eller funktion skall bäras ensamt och fullt ut av den part som begär förändringen, om inte annat överenskommes mellan parterna.

Den nya utformningen av Stationerna har medfört att en ny gränsdragningslista har tillkommit (Bilaga 20), vilken kompletterar Bilaga 10 (se avsnitt C nedan). Hänvisning till Bilaga 10 i § 12.1 måste därför kompletteras med hänvisning till Bilaga 20. Parterna är överens om att § 12.1 i Genomförandeavtalet efter denna ändring har lydelse enligt nedan.

12.1 Ägande

Citybanan skall i sin helhet ägas av Banverket, med följande undantag.

SLL skall äga:

- De delar av biljetthallar, tunnlar, förbindelsegångar och teknikutrymmen som framgår av gränsdragningsritningar enligt Bilaga 10 och gränsdragningslista, Bilaga 20.
- Inom Stationerna fast och lös inredning, stomkompletteringar och ytskikt i biljetthallar, tunnlar, förbindelsegångar och på plattformar samt samtliga rulltrappor, rullband och hissar med tillhörande utrustning och kablage, i enlighet med gränsdragningslista, Bilaga 20.
- Kanaler i mark ovanför bergytan för brandgasventilation samt tillhörande ventilationstorn ovan mark, i den mån dessa anläggningar ligger i direkt anslutning till del av Station som enligt definition i denna § 12.1 ägs av SLL.

SLL medger, såsom ägare av befintliga tunnelbaneanläggningar, Banverket rätt att inom Citybaneprojektet utföra till- och ombyggnader av befintliga tunnelbaneanläggningar vid Stationerna. Gränsdragningen mellan Citybanan, å ena sidan, och tunnelbanestation Odenplan respektive tunnelbanestation T-centralens södra och västra biljetthallar, samt anslutning till T-centralens befintliga stationsanläggning jämte förbindelsegång, å andra sidan, framgår av Bilaga 10 och Bilaga 20.

Sedan Genomförandeavtalet träffades i juni 2006 har projektets tidplan förskjutits (se avsnittet "I. Bakgrund" ovan). Bilaga 9 har därför ersatts av Bilaga 21 (se avsnitt C nedan), varför hänvisning till den förra i § 14 måste justeras. Parterna är överens om att § 14 i Genomförandeavtalet efter denna ändring har lydelse enligt nedan.

§ 14 TIDPLAN

Parternas målsättning är att Citybanan inklusive Stationerna skall tas i trafik senast år 2017. Den exakta tidpunkten för trafikstarten är beroende av bland annat tillträde till fastigheter, myndighetstillstånd, fortsatt detaljprojektering och begränsningar i samband med genomförandet. En övergripande Tidplan för Citybaneprojektet redovisas i Bilaga 21.

Parterna ska aktivt verka för att finna tidsreducerande åtgärder i syfte att färdigställa Citybaneprojektet på ett effektivt sätt.

C. Bilagor till Genomförandeaftalet som kompletteras, ersätts eller utgår

Parterna är överens om att Genomförandeaftalets Bilaga 2A skall kompletteras med en ny bilaga, Bilaga 15, vilken finns bilagd till detta tilläggsavtal.

Parterna är överens om att Genomförandeaftalets Bilaga 2B skall utgå.

Parterna är överens om att Genomförandeaftalets Bilaga 2C skall ersättas av en ny bilaga, Bilaga 12, vilken finns bilagd till detta tilläggsavtal.

Parterna är överens om att Genomförandeaftalets Bilaga 6 skall ersättas av en ny bilaga, Bilaga 18, vilken finns bilagd till detta tilläggsavtal.

Parterna är överens om att Genomförandeaftalets Bilaga 7 skall ersättas av en ny bilaga, Bilaga 19, vilken finns bilagd till detta tilläggsavtal.

Parterna är överens om att Genomförandeaftalets Bilaga 9 skall ersättas av en ny bilaga, Bilaga 21. Denna nya bilaga finns bilagd till detta tilläggsavtal.

Parterna är överens om att Genomförandeaftalets Bilaga 10 skall kompletteras med en ny bilaga, Bilaga 20. Denna nya bilaga finns bilagd till detta tilläggsavtal.

III. TILLÄGGSAVTALETS GILTIGHET

Detta tilläggsavtal är till alla delar förfallet utan ersättningsrätt för någondera parten om inte

dels Banverkets styrelse senast 2008-04-30 godkänner avtalet,

dels Stockholms landstingsfullmäktige senast 2008-04-30 godkänner avtalet genom beslut som senare vinner laga kraft,

dels Stockholms kommunfullmäktige senast 2008-04-30 godkänner avtalet genom beslut som senare vinner laga kraft.

* * * * *

Detta avtal har upprättats i tre likalydande exemplar av vilka parterna tagit var sitt.

Stockholm den

För svenska staten genom Banverket

För Stockholms läns landsting

.....
( )

.....
( )

.....
( )

.....
( )

För Stockholms kommun
genom dess exploateringsnämnd

.....
( )

.....
( )

BILAGOR:

12. Utdrag ur SH Stationer (ritningar), 2007-02-21
13. Områden i behov av grundvatteninfiltration, 2007-11-07
14. Exempel på servitutsavtal för infiltrationsanläggning, 2007-05-16
15. Tekniska lösningar för punkterna a– d och h, 2007-11-07
16. Ny entré för tunnelbanan och Citybanan, gemensam biljetthall vid Vasagatan, 2007-05-08.
17. Cykelparkeringar – kort beskrivning/specifikation, 2007-06-21
18. Arbets- och etableringsytor (kartor), 2007-11-07
19. Transportvägar till/från arbetstunnlarna (karta), 2007-11-07
20. Gränsdragningslista, ägande Stationer, 2007-11-07
21. Tidplan, 2007-09-10
22. Överenskomna arbeten vid tunnelbanestation Odenplan, 2007-11-12